М. Ф. Ахундов адына Азәрбайҹан Рес.ублика

Бүтүн өлкәләрин пролетарлары, бирләшин!

ӘДӘБИЈЈАТ вә ИНҺӘСӘНӘТ

Азәрбайҹан Совет Язычылары Иттифагы вә Азәрбайҹан ССР Мәдәнијјәт Назирлијинин органы

№ 33 (923) Шәнбә, 17 август 1957-ҹи ил Гијмәти 40 гәпик

ДУНЯ КӘНҺЛӘРИНӘ

Бизим достларымыз, кичик гардашларымыз вә бачыларымыз, бизим ушагларымыз! Москвада кечирилән VI Үмумдүнја фестивалындан сизә мүраҹиәт едирик:

Бу чох көзәл фестивал ејни. Сиз фестивал нагрында языларлары охујарсынмыз. Бәлкә дә радио илә ешидәкәксиниз. Сизин кими 30 миндән артыг ојлан вә гыз әр үзүнүн һәр ериндән Москвә кәлмишдиләр. Онлар чохлу сәрһәдләрдән, океанлардан, дағлардан, дәрәләрдән кечиб кәлмишләр. Она көрә кәлмишләр ки, көрүшүнләр вә бир-бирләрини даһа јахшы баша дүшүнләр.

Онлар да, сиз дә—бәшәријјәтин чох әсрләр өмүр сүрән тәрәггисинин варисләрисиниз. Әсрләр бөјү кәлән нәсилләрин ән ағыллы адамлары өзләринин сәнәткарлыг, әмәк вә каһфијјәт сәһәсиндә газандыгларынынлиҳ бәһрәсини бизә вә сизә бахш этмишләр. Бүтүн бунлар инди сизин ихтијарынызадыр, сиз исә даһа бөјүк сәадәт наминә, һәјатын даһа көзәл, даһа шәрәфли олмасы наминә бу наилијјәтләри инкишаф этдирмәк имканына маликсиниз.

Биз, фестивалда мөһкәмәт вә инамсызлыгдан доган мәһдудлуғун нечә арадан галдырылдығына шаһид олдуг. Биз парлаг көзләр көрдүк, биз күлүшләр вә маһнылар ешитдик, достчасына көрүшмәјин һәрарәтини дуйдуг. Дүнја кәнҳләри гаршылығлы инам вә гаршылығлы анлашманын достлуг ittифагыны яратдылар. Фестивал күнләринда бөлә бир тәссүрат ојнады ки, бу огланлардан вә гызлардан бир-бирләрини өлдүрмәји тәләб этмәк имканы көрәк һеч бир вахт орталыға чыха билмәсин.

Лакин өзүнүзү ахрајынлашдырмајын. Бу һәләлик имкан харичиндә дејилдир.

Сизинлә бирликдә биз чалышмалыјыг ки, белә бир имкан мејдана чыхмасын.

Бизим борчумуз кәнҳлијинниз, гудрәтинизә вә сәадәтинизә күнләриндә сизи бош гаҳчысызлыг кәстәрмәкдән горумагдыр. Унутмајын ки, мүһарибә тәһлүкәси һәлә давам едир вә бу мүһарибә көзәллијји вә кәнҳлијји мәһв әдә биләр.

Биз, көһнә нәслә мәнсуб олан адамлар икинчи дүнја мүһарибәсинин тәрәтдијји дәһшәтләрләә, мәһрумијјәтләрлә вә инсан гығрыны илә даһа јахшы танышыг. Бу дәһшәтләр сизләрдән чохуна да мә'лумдуур. Әкәр үчүнчү дүнја мүһарибәси гызышса, бу мүһарибә агыласығмаз дәрәчәдә дәһшәтли олачагдыр.

Лакин «сојог мүһарибә», мүһарибәјә һазырлыг, силаһланмага сәрф олунан бөјүк хәрчләр, халгын һәят сәвијјәсинин лабда сүрәтдә ашағы дүшмәси, халгын шүүрунун шүбһәләрлә вә инфратла зәһәрләнмәси вә бунлардан башга атом вә нүвә бомбасынын сынаглардан кечирилмәси нәтичәсиндә һаванын вә суун, һабелә инсан организминин зәһәрләнмәси—бүтүн бунлар бәшәријјәт үчүн дөзүлмәздир.

Бунлар көрә дә биз, гоча нәслә мәнсуб олан адамлар, һазырда сүлһ үрәкләри вә она гәсд едәнләр арасында кедән кәскин мүбаризәни унутмамаға чағырыр. Бу мүбаризә һәлә давам едир, һамынын вә һәр бир адамын наминә бу мүбаризәдә галиб кәлмәк лазымдыр Әкәр биз бүтүн үрәкләримизлә фаалијјәт көстәрмәсәк, гәләбә чалачағымыза әмин ола билмәрик. Бизим һеч биримиз бу мүбаризәдән кәнарда гала биләмәрик.

Бизим истәдијимиз будур ки, сиз һамыныз бу мүбаризәјә гошулмалысыныз, тәкчә мүбаризәјә гошулмаг дејил, сүлһ мүдафиә әдәнләрин илк сыраларында кедәсиниз. Чүнки бу вәзифә һәр шејдән әввәл сизә аиддир: чүнки ени мүһарибәдә өлүм тәһлүкәси биринчи нөвбәдә сизи көзләјир. Ахы сиз бу дүнјада даһа чох ишамаг истәјирсиниз. Дүнјанын көләчәји дә сизә мәнсубдур.

Әхши күнләрдә өз өлкәләринә гајыдачаг нумајәндәләрә сөһбәт этдикдә, әмин олачагсынмы ки, бүтүн хәлгләр өз араларында һагигәтән дост олмаг истәјирләр. Сиз она наил олмалысынмы ки, кәнчләрин өнүнүн бир-бирләринә өлдүрмәси имканы арадан галдырылсын, әјни заманда бу мәсәлә әмәли сурәтдә бирдфәлик олараг арадан галдырылмыш олсун. Нүвә силаһынын гадаған едилмәсинин вәümми тәрк-силаһ олмағы тә'кидлә тәләб един; өлкәниздә кәнчлијин бүтүн гүввәси, чәсарәти вә рүһ јüксәклијинә сүлһү мүдафиә етмә этрафында мөһкәм бирләшин.

Мүһарибә тәһлүкәси вә мүһарибәјә һазырлығын мәнфәәтини нәтичәләри бизи ер үзүндә сүлһү бәрпа этмәкдән узаглашдырыр. Бу тәһлүкәјә вә фаҹиәләр гаршы мүбаризә апарын, сүлһүн сәадәтинә наил олун. Сүлһ—һәят демәкдир. Гој, мөһкәм сүлһ бәрпа олсун.

Мүраҹиәтнамәјә имза едәнләр:

Джеймс Эндиккот—Үмумдүнја Сүлһ Шурасынын сәдр мүавини (Канада).

Николай Тихонов—Совет сүлһү мүдафиә комитәсинин сәдри.

Дениис Притт—Инкилтәрә сүлһү мүдафиә комитәсинин президенти.

Илја Эренбург—Язычы, Үмумдүнја Сүлһ Шурасынын сәдр мүавини.

Жак Денни—Үмумдүнја демократик кәнҳләр федерасијасынын баш катиби (Франса).

Лючио Лутстатто—Италијанын нүтгиан хадими.

Митрополит Крутитски вә Коломенски Николай.

Хорхе Саламеа Борда—язычы (Колумбија).

Хан Сер Я—мааріф назири (Корија).

Амарасингхам—Сејлон сүлһ шурасынын президент мүавини.

Нехия Хаммудәт—Иордания милли чәбһәсинин үзвү. **Ву**—Чин.

Алексей Сурков—язычы (ССРИ).

Верхио Рекабаррен—сабиг назир, Үмумдүнја сүлһ шурасынын үзвү (Чили).

Анатоли Софронов—язычы (ССРИ).

Назим Һикмәт—язычы (Түркијә).

Һусејн Сејчан—Үмумдүнја сүлһ шурасынын үзвү (Ливан).

Такахаси—нутгиан хадим (Јапонија).

Мэри Притт—Инкилтәрә гадынлар Ансамблынын сәдри.

Рач Капур—кино артисти (Һиндистан).

Николай Тстсин—академик (ССРИ).

Ароински—нутгиан хадим (Аркентина).

Серкеј Обратсов—ССРИ халг артисти.

Любов Космодемянская — нутгиан хадим (ССРИ).

Инкеборг Күстер—журналист, Гәрби Алманија сүлһ мүдафиәләри шурасы рәјасәт һеј'әтинин үзвү.

Эми Сао—язычы (Чин).

Михаил Котов—Үмумдүнја сүлһ шурасынын үзвү, журналист (ССРИ).

Алексей Марс'ев—Совет Иттифагы Гәһрәманы.

Зинанда Гагарина—Совет гадынлары комитәсинин сәдринин мүавини.

Шәкилдә: фестивал иштиракчысы Г. Әскәрова Бакы вагзалында гаршылајырлар.

ПАМБЫГЧЫЛАРА МӘДӘНИ ХИДМӘТИ ЈАХШЫЛАШДЫРМАЛЫ

«1957-ҹи илин ијул—август ајларында Азәрбајҹан ССР колхоз вә совхозларында јüксәк памбыг мәһсулу етиштирмәк тәдбирләри һаггында» Азәрбајҹан КП Мәркәзи Комитәсинин вә Азәрбајҹан ССР Назирләр Советинин гәрарында республикамызын Мәдәнијјәт Назирлијинә бу бир сыра вәзифәләр тапшырылмышдыр. Бу вәзифәләр билаваситә тарла дүшмәкдәрдә колхозчулара, МТС вә совхоз ишчиләрини мәдәни хидмәти јахшылаштырмагдан, кәнд тәсәррүфаты филмләринин вә бәдии филмләрин кестәрилмәсиндән, консерт бригадаларынын чыхышларына вә ону јахшы мүһазирәләр тәрәфиндән мүһазирәләр охунмасына тәшкил этмәкдән ибарәдир.

Республикамызын колхозчулары, МТС вә совхоз ишчиләри кечмиш сәнәләрдә гајғы илә бечәрдикләри памбыг мәһсулуну мүтәмадијјәт сүрәтдә јüксәлдә, Бөјүк Октябр сосиалист ингилабынын 40-ҹы илдөнүмү бајрамынын көркәмли наилијјәтләрә гаршыламаға һазырлашырлар. Республикамызда памбыг мәһсулуну артырмаг ајрыјмалыдыр ки, бу сәнәдә ејни заманда бу ајрылмаз вәзифә дүрдүр. Бу ајрылмаз вәзифә ејни заманда бу гошулмушдур. Мәдәнијјәт ишчиләри ајрыјмаг вә гошулмаг ајрылмаз вәзифә кими, онлары сәмәрәли ишдә сәнә мәдәни вә тәрбијәнин јахшылашдырмасы вә ашағы вәзифәнә шәрәф һесаб едирәр.

Кәнҳләрдә мәдәни-маариф очагларынын, бә'зи мәдәнијјәт евләринин, клубларын, бунларын ашыгдакы бәдии өзфәалијјәт дәстәләринин, китабханаларын ишә билаваситә тарлаә көчүрүлүр. Тарла дүшмәкдәрә нәһәр фасилә заманы сәһәбәтләр, үчадан гәрәк кечирилир, бәдии өзфәалијјәт колхективләри иштиракчыларындан ибарәт бригадаларын консертләри верилир, бәдии филмләр вә кәнд тәсәррүфат кино филмләри ишә ешидирләр, колхозчуларын вә механизаторларын кәнд тәсәррүфаты габагчыллары илә, Сосиалист Әмәји Гәһрәманлары илә, Үмумиттифаг кәнд тәсәррүфаты сәркисинин иштиракчыларын илә көрүшләри олур. Ардан районларда «Шән һәјат» колхозчунун тарла дүшмәкәсинин мисал кестәрмәк олар. Бурада колхозчуларын вә механизаторларын сөмәрәли истиратәти үчүн һәр чүрәт ирәлиләмишдир. Бурада ән әвәл вә чалışаны илә анашы сәйр китабханасы ишчиләри дә тарла дүшмәкәсинә фәал иштә апарырлар. Колхозчулар марагла мәнзәрәдә кечирилән сәһбәтләрә, гәзет охунушуна иштәнәкән гулаг асыр, фото-сәркиләрә марагла тамаша едирләр.

Республикамызын башга памбыг районларынын мәдәнијјәт шө'бәләри дә тарлаә сәйр китабханалар көндәрирләр. Бу китабханалар тарла дүшмәкәрдә колхозчулара истиҹаләри әдәбијјәт вә нерәмәдән әлаә габагчыл памбыгчыларын иш тәчрүбәсинә даир фото-витринләри да дүзәлдирләр.

Тарла дүшмәкәрә һазанда 46 мәдәни чадыр тәшкил олунмушдур. Бу чадырлар һәр чүр аваданлыгла тә'чиз едилмишдир. Мәдәни чадырларда дивар гәзетләри, тарла вәрәгләри нәшр едилир, тәзә гәзет вә журналлар, һабелә бәдии китаблар вә кәнд тәсәррүфатына даир әдәбијјәт олур.

Памбыгчылар арасында мәдәни-күтләви ишин кечирилмәсинә районда мәдәнијјәт шө'бәләринә мәтәмадијјәт тәшкилат кемәји этмәк үчүн памбыг районларындакы мәдәни-маариф очаглары ишчиләринин семинарлары кечирилмиш, назирлијин 30-а гәдәр ишчиси әзәм ачуунмушдур.

Лакин тарла дүшмәкәрә колхозчуларда вә механизаторларда мәдәни хидмәт ишинә бүтүн мөвчуд имканлардан сәмәрәли истифадә олунмур. Мүһазирәләр, сәһбәтләр вә ачыгда гәрәк мүтәмадијјәт кечирилмир, кәнҳләрдә ијнәли гүввәләринин һазырлығы бу ишә чәлб олунмамышдыр.

Бизим харичи гонагларын, совет Шәрг хәлгләринин охумаг сәнәткарлығы һаггында ра'ләләри мәни чох севиндиҹиди. Мүәффәгијјәтләримиз тәсадүфи дејилдир. Шәрг республикаларынын музејләр мәдәнијјәтинин чөпчүн инкишафында Совет Иттифагынын бөјүк наилијјәтләри вә бунунла бирликдә классик мәнәвијјата гайғыкеш мүнасибәтин нәтичәләрини көрүрүк.

Мән һәсс этдим ки, бүтүн Асија хәлгләри вә Шәрг хәлгләри, һәтта инди мүстәмләкәчиләрин әзилмәк алтында инләјән хәлгләр белә ени мәнәвијјат, ени музејләр јарадырлар. Бу чөнүндән Мисир, Сурија кими бир сыра өлкәләр хүсуси әһәмијјәт кәсб едир. Һазырда Мисирдә бөјүк оперетталәрин ени формалары јаранмр, мүхтәлиф музејләри драмлар јазылыр, музејләрдә филмләр үчүн вә мәзмун з'ә'тибарилә музејләр симфоник оркестрдә ени аһәнк тәләб един чохлу әсәрләр мејдана чыхыр (Мисир оперетт Бахтәнгәз вә Шәрг театрда верилән милли консертиндә буну өјрәнмәк етмәк олар).

Бизим чинли вә көрәли достларымызын гарышмасында да бир сыра мүһүм мәсәләләр, хүсусән музејләр тәбиәтинә даһа да инкишаф етдирмәк, Һанои өсәла охумаг, Европа сәнәти охумаг фајдалыдыр, хәлг арасындан чыхан исте'дадлары консерваторијалара охутмаг лазымдыр вә сайр бу кими мәсәләләр дурур. Бу мәсәләләрин үзәринә хүсуси дүшүнмәк лазымдыр. Лакин бир шејі ајдынлыг: Шәргин музејләр мәдәнијјәти әнәнә ени ејнәсалин мәрәјәсинә кечирир, әрәбләр дөрт јüзүнүнүнчү ени вә даһа мараглы јолларыны ахтарыр. Мән әмин ким, кәләчәк фестивалларда, онлар һарада кечирилирсә кечирилсин, Шәрг хәлгләринин классик һәвалары јаранмр ки, бу шөрәфли вәзифәдәдир.

И. НӘЗӘРОВ

Азәрбајҹан ССР мәдәнијјәт назиринин мүавини

Әдә'әнәләр вә енилик ахтарышлары

Шәрг хәлгләринин классик һәвалары мүсәлбәләри һаггында бир нечә сөз демәк истәјирәм. Хәлг музејләри, тарихи өјрәнә-өјрәнә гәрәк сахлаја бир хәзинәдир, һәр бир хәлгдә тәбиәт, зәһмәт, һәјат вә мәнәвијјат анлаһышы мин илләр өрнинә јарашы мәдәнә чыхыр. Гәдим чырпынтыларындан доган, өмүр вә мәшгәлә бағлы олан һәр бир еҹи аһәнкдар мәнәвиләр кәнч хәнәндәләр, хәлг коллективләри чох әһәмијјәтә мүнасибәт әдирләр.

Бизим гарышмызда чыхыш едән һәр бир хәнәндә өзүнә көрә өрәкинә вә тәбиәт иди. Мәсәлән, чох инчә вә һәссаслығы олан Индонезија хәнәндәси Этти Рунгати өзү—сан бир мәнәвидир. Азәрбајҹан ашығы Мирзан Һүсејновун, көрәкли Кон Тсу Нам вә Син Ту Сиинин дүтгини, Чинин көзәл хәнәндәләри Ду Дзин-фин вә Ту Тсин-ченин, Сөвдәт Бабулованын (ССРИ) вә башгаларынын чыхышлары унутмаг олмаз.

Бизим харичи гонагларын, совет Шәрг хәлгләринин охумаг сәнәткарлығы һаггында ра'ләләри мәни чох севиндиҹиди. Мүәффәгијјәтләримиз тәсадүфи дејилдир. Шәрг республикаларынын музејләр мәдәнијјәтинин чөпчүн инкишафында Совет Иттифагынын бөјүк наилијјәтләри вә бунунла бирликдә классик мәнәвијјата гайғыкеш мүнасибәтин нәтичәләрини көрүрүк.

Мән һәсс этдим ки, бүтүн Асија хәлгләри вә Шәрг хәлгләри, һәтта инди мүстәмләкәчиләрин әзилмәк алтында инләјән хәлгләр белә ени мәнәвијјат, ени музејләр јарадырлар. Бу чөнүндән Мисир, Сурија кими бир сыра өлкәләр хүсуси әһәмијјәт кәсб едир. Һазырда Мисирдә бөјүк оперетт-таләрин ени формалары јаранмр, мүхтәлиф музејләри драмлар јазылыр, музејләрдә филмләр үчүн вә мәзмун з'ә'тибарилә музејләр симфоник оркестрдә ени аһәнк тәләб един чохлу әсәрләр мејдана чыхыр (Мисир оперетт Бахтәнгәз вә Шәрг театрда верилән милли консертиндә буну өјрәнмәк етмәк олар).

Бизим чинли вә көрәли достларымызын гарышмызда да бир сыра мүһүм мәсәләләр, хүсусән музејләр тәбиәтинә даһа да инкишаф етдирмәк, Һанои өсәла охумаг, Европа сәнәти охумаг фајдалыдыр, хәлг арасындан чыхан исте'дадлары консерваторијалара охутмаг лазымдыр вә сайр бу кими мәсәләләр дурур. Бу мәсәләләрин үзәринә хүсуси дүшүнмәк лазымдыр. Лакин бир шејі ајдынлыг: Шәргин музејләр мәдәнијјәти әнәнә ени ејнәсалин мәрәјәсинә кечирир, әрәбләр дөрт јüзүнүнүнчү ени вә даһа мараглы јолларыны ахтарыр. Мән әмин ким, кәләчәк фестивалларда, онлар һарада кечирилирсә кечирилсин, Шәрг хәлгләринин классик һәвалары јаранмр ки, бу шөрәфли вәзифәдәдир.

Бүлбүл МӘММӘДОВ

ССРИ хәлг артисти, Шәрг хәлгләринин классик мәнәвиләрә мүсәбиәсәси мүнсифләр Һеј'әтинин сәдри